

Forbes (R)

()

Reverendissimo in CHRISTO PATRI
ac Honoratissimo DOMINO,

D.

IOANNI PATERSON
EPISCOPO EDINBURGENO

Amplissimo, Meritissimo,

Serenissimi Principis CAROLI IIdi,
Britanniarum MONARCHÆ Augustissimi,
Consiliario intimo,

Mæcenati suo plurimum colendo,
Euergetæ & assertori æternum honorando,
S. I. D. S.

Ovaturienti hoc seculo, nova philosophia cultores (Reverendissime Presul) novitatis astro perennis, ad tot novas & insuetas opinandi vias, tanto appetitu impetunt, ut omnia solidiora Philosophia fundamenta sint convulsa, necnon susque revoluta, Nihil non dubium fecit dubitandi audacia præsertim hac Cartesiana, ante ætate nostrâ, quæ de omnibus dubitandum esse docetur, & inter alia etiam de existentia Numinis, quo facilis via sternitur ad Atheismum, non obstantia quavis vana palliatione in contrarium, Cartesius ipse ut semo, semidens, ut mundi miramentum, & huius ovaturientis seculi idolum colitur & adoratur, Nomine Cartesii schola perstreperunt, auditoria personant, & fora reboant, Ita Cartesianismi indies magis magisque gliscit, & gliscendo inolevit superbit, Nec tantum in Philosophorum scholis sed etiam in vicini Belgii reformatæ Ecclesiæ ista effrenata audacia omnia pacis ac tranquillitatis vincula dirumpit ut Cartesii nova dogmata obtineant, Itaque, callidissimus humani generis hostis nullum non movet lapidem, ut calefcenti divini verbi sementem, quantum in ipso est aut nascentem opprimat, aut extirpet enatam, aut adultam vitiet, quod omni conatu, & machinatione

medicamentum contemdit, omnium malorum artifex fatans, Regem hinc mater pestisque
obnoxiā ire necesse est, ne Catholicismi gangraena ingrovescat & iam late serpat, ut
periclitetur Christiana fides, & sero medicina paretur; Quare (Reverendiss. Prz-
sul.) qui olim prima Philosophia & yrocina, sub nostra vexillo (de quo gloriatur pluri-
mum) pponere non designatus es, patere quasumus, ut sub paternā protectionis tua la-
bato, in lucem prodant pro veterana veritate assertiones nostrae, usquam habiturae
patronum opportuniores Te, qui inter principum status nostrae ornamenta numeraris,
napote omnium animi & ingenii dotibus ornatusissimus, ipse Philosophus acutissimus, &
olim positiorum literarum Professor discretissimus: postea Ecclesia pastor fidelissimus,
verbi divini Praeceptor mollissimus, & orthodoxae veritatis defensor ac vindex strenuissi-
mus, necnon aduersus omnes Momorum, Zoisorum, Syrophianorum & Lucifugorum
morbus, insultus calumnias & circulatoris lingua detractiones invictissimus. Virtutis
equidem comes invidiā est, & vitium propriū potest, opprimi non potest. Crescit sub pondere
virtutis, Moyses enim Cathedralis Ecclesiae Edinbugensis Decanus & Capellanus Regius
creatus es.

Cumque perspectum haberet Rex, post hominum memoriam elementissimus, quod
esset vir vere doctus & omnisaria eruditione instructus, omni laude maior & omni ca-
lumnia superior, instructio etiam animo, pro Ecclesia & Reipublica dignitate & bono
tuendo retinendaque, ex suo Paterno amore erga Ecclesiam, Te Episcopum candidae
causae nuncupavit, cuius Cathedralis gubernaculum & pasturale pedum insulatum tenuisti
tanta pietate, prudentia & aequitate, ut omnes vere bonos in tui amore allexeris.
Ecquis enim, Inclyte Sacrosancti Antistes divinae religionis atque virtutis Zelo Te
flagrantior? ecquis in veritate perspicenda acutior, in tuenda fortior aut in propa-
ganda vigilantior. Cumq; Rex sapientissimus intelligeret, te vitam esse eminentissimam,
vita integritate, & rerum gerendarum dexteritate, omnigenā etiam virtute instrue-
tum & natum ad utriusque politiae splendorem; ad Cathedraliam Edinburgensem transla-
tus es, & status Regni Senatoribus Consultissimis allectus, in supremā illa curia se-
des Regia Majestati à sacratioribus consiliis, ubi tuum natura solers & aere iudicium
tam eminenter splendet, ut primo aspectu, verum à falso diiudices, cuiusvis hominis
motus perspicias, atque etiam intimos animi recessus penetres; si quis namque sagax
est tibi similis, si sagacior est similior, si sagacissimus simillimus, ibique ut Heros con-
symmetissimae sapientiae summamque fidelitatem (à fidelissimo patre tuo, IOHANNES
ROSSENSI Episcopo Reverendissimo, ad te pertraducem & per politiorum eruditio-
nem à morum fabro derivatam) rarissima fortitudine, in maximis etiam angustiis
stipatam, superiori, qui se proximo convolvit anno, inculentissimis documentis Ec-
clesiae Regi & Reipublica demonstrabas, ac indices magis magisque manifestas, ut per-
spicacissimae sapientiae Aquila, litium amputator & innocuae bonitatis exemplar.
Quae magnalia tua, longe maiora de te sperare iubent. Perge Antistes Reveren-
dissime & cum reliquis procuribus ac regni dynastis contende, ut ius dicatur & omnia
summo moderamine & episcopica gerantur. Dato omnes operam ut orthodoxa veri-
tas, iustitia & Pax, in unum convenienter amplexus, quae ut vestrae bonitatis monu-
menta & felicitatis nostra pignora, colere & venerari perpetuo licebit. Non eva-
gabor licentia in immenso laudum tuarum campo sed eximiam doctos & viuentes tuas

omnes.

omni deo, vultu laude maiores, religioso silentio venerabimur, quo modestie tui parimus, non glorie invidimus.

Quod superest, Antistes illustrissime, gratum ac memor, liber ac libens agnosco, zeneri me, ut aequum est, tibi singulari Patrono, assertori & Mecenati eternum suscipiendo, gratias, & quibus referendis impar sum. Tibi ubi agere, semper habere, usque solvere, & debere tamen. Interim hoc qualecunque munusculum, quod cum singulari pietatis sensu offero, ut pignus & monumentum gratae in Te voluntatis meae, hand ingratum, sed sereno vultu & benigno aspectu, acceptum fore spero. Deus O. M. Dominationem vestram in terris diu conservet incolumem, ad S. sancti sui nominis gloriam illustrandam, necnon ad Ecclesiae & Reipublicae bonum commodumque promovendum, Quod animis Comprecantur

Amplissimae & Reverendissimae paternitati tuae
adhaerentissimi & eternum devoti,

ROBERTUS FORBES PR A E S E C.

CANDIDATI

Alexander Farquhar,

Alexander Fraser,

Alexander Rose,

Alexander Sibbald,

Alexander Watt,

Andreas Merna,

Carolus Melvin,

David Thomson,

Georgius Maidland,

Gulielmus Anderson,

Hugo Anderson,

Jacobus Hay,

Ioannes Davidson,

Ioannes Innes unus,

Ioannes Innes alter,

Ioannes Mackenzie,

Lachlans Rose,

Robertus Cumming,

Robertus Forbes,

Robertus Mitchell,

Thomas Foulerton,

Thomas Mackillochan,

()

THESES PHILOSOPHICÆ

*Pro veterana veritate & antiqua Philosophandi methodo tuenda
adversus petulantis hujus sæculi subdolan novitatem
& heterodoxiam Cartesianam.*

Uamvis naturalium scientiarum cultoribus, aliquid libertatis necesse-
sario indulgeri oporteat, ita ut non nisi ludibrio digna sit istorum
natura pervicax, & refractoria, quibus omnis novitas exosa est:
attamen novatuerentis hujus sæculi luxuriantia ingenia indigent
freno, ne ex effreni ista licentiâ, permagna oriantur incommoda,
dum sibi quisque indiscriminatio illud sibi arrogat, quod quicquid
sibi in mentem venit, eo prætextu, quasi clare & distincte per-
cipiat, confidenter sequatur, aliisque tanquam veritatem ipsam, sine dubitatione
proponat.

I I. Si dubitare cum *Cartesio*, nihil aliud sit quam conceptas opiniones simul &
semel è mente delere, omnia tir apertè falsa rejicere, funditus evellere, assensio-
nem cohibere, voluntate in contrarium versâ, falsum & imaginarium fingere, ut
præjudicia æstimare aptè credita, cavere accuratè ne opinionibus olim receptis, fi-
dem habeamus *Gr. Cartes. princip. part. 1. § 1. 2. --- 7. differt. de methodo pag.*
18. medit. 1. & 2. Ite resp. ad object. 7. Idque non tantum, circa dubia & pro-
babilia, verum etiam circa illa quæ antea pro maximè certis habuimus, uti ma-
thematicas demonstrationes & principia, quæ hætenus per se nota putavimus, nec-
non circa nostram existentiam & ipsius Dei entis (licet) summè necessarii &
perfectissimi. *Ibid.* Si (inquam) dubitare id sit, *universalis, sive de omnibus du-*
bitatio, ad veram sapientiam viâ recta non est; nec investigandæ veritatis neces-
saria methodus, sed periculosa valse & juvenilibus ingeniis minimè inculcanda.
Hoc demonstrat Scepticorum exemplum, qui nullum sese extricandi prophanâ du-
bitatione medium invenerunt. Agnoscit ipse *Cartesius differt. de method. pag. 8.*
Hoc quod susceperat, ita arduum esse & difficile, ut valse paucis expectat imitari.
Præterea universalis dubitatio frustra commendatur, cum impossibile sit seriò de
seipso, & principis per se notis dubitare, æque atque de incertis & falsis. Immo
si quis id tentaret sibi ipsi vim faceret, & conscientiam expugnare conaretur, sum-
mo scelete, quod, ex justo Dei judicio, spiritum erroris non veritatis meretur.
Adhæc ex conscientie testimonio & innatis principiis, certi sumus de rebus plu-
rimis, quas in dubium vocare, summæ stultitiæ foret & dementiæ. Denique du-
bitatio erroris non ulterioris sapientiæ initium fuit primis parentibus in *Paradyso*,
& tentationis diabolicæ exordium, adeoque diaboli potius quam Dei via fuit &
methodus. *Gen. 3.* Quare hæc *universalis dubitatio*, quâ methodicæ hujus
sæculi

seculi utuntur, juvenilibus ingenii & quibuscunque in scholis commendanda non est sed rejicienda prorsus & merito omnibus irridenda, ut expugnari dignior flagellis & sensibilibus argumentis quam rationibus.

III. Frustra excusatur subdola methodus dubitandi à quibusdam *Cartesianis*, vocem in molliorem sensum detorquendo. Aliud enim est de argumentorum efficaciâ dubitare, aliud de ipsâ. Aliud item animo cunctari, aliud dubitare; aliud de uno aut altero dubitare, aliud de omnibus: aliud etiam successivè dubitare, aliud simul & semel omnia ut falsa rejicere. Illud quamvis liceret, hoc illicitum & impium, imo in genere dubitandi plura licent quandoque Doctoribus & exercitatis, quæ juvenilibus animis instillanda non sunt.

IV. Quamvis de aliis dubitare liceret, tamen ex studio novæ methodi, de existentia Dei dubitare, est moraliter impium & inhonestum. Contra *Cartes.* *princip. part. 1. § 7. medit. 1. 2. 3. & Epist. 10. p. 2.* Perversa enim est via dubitationis quæ a Deo, non ad Deum ducit, dum ejus existentiam, ut falsam supponit; nam *accedentem ad Deum oportet credere Deum esse.* Quare via dubitationis de Deo, est devitanda non affectanda via. Adhæc, *dicere in corde suo non est Deus,* est hominis stulti: *Psal. 10. 4.* & pro falso habere existentiam Dei, est tantisper esse *Atheum* in mundo. Atqui *Cartesius* in dubitationis suæ vertigine, de existentia Dei, fluctuabat per spatium novem annorum. *Dissert. de method. pag. 26.* ergo tantisper. (ne quid durius dicam) agebat *Atheum*. Inquires cum ipso *Cartesio W. S.* Si quis pro scopo proponat dubitare de Deo, ut in hac dubitatione persistat, graviter peccat, dum vult in se tanti momenti pendere in dubio, verum si quis hanc dubitationem proponat, tanquam medium ad clariorem veritatis cognitionem assequendam, rem facit omnino piam & honestam. Regero, quod malum non sit faciendum ut eveniat bonum. Si imites *Cartesium* seipsum excusare in notis ad programma p. 189. 190. quod Scepticorum opinionem tantum & argumenta retulerit in meditationibus suis. Sed contra. Non tantum Scepticis occurrit, sed dubitationem sæpius commendatam, in praxin reducit. Sed bene est quod forte *Cartesium* suæ methodi tandem puduerit, cum videret se nimis urgeri. Utinam illius exemplum imitarentur discipuli, & desinerent commendare dubitationem ut primam & unicam viam, ad veram sapientiam, singulis ineundam.

V. Totius *Cartesianismi* prota & puppis, necnon, (ut loquuntur) veritatis unica norma & *Lydius lapis* est *clara & distincta perceptio* quæ ut oraculum quoddam omnibus ejus cultoribus, doctis ludoctisque est in ore, unde manavit *Cartesianum* *axioma, Quicquid clare & distincte cognosco illud est verum.* Quod pati potest duplicem sensum; unus est, *Quicquid verum clare & distincte cognosco, & ita se habet à parte rei, sicut cognosco, illud est verum:* alter est, *quicquid mihi persuado, me clare & distincte cognoscere, illud est verum.* In priori sensu, axioma est nugatorium: in posteriori apertè falsum. Defenditur in priori sensu, sed usurpatur in posteriori, in quo non tantum est inutile sed perniciosum; nam confusque trahitur, ut dum quis sibi quidquam firmiter persuasit, nefas esse putet, de iudicii sui veritate ambigere. Plurimos tamen falli, in illo suo dictamine convincit experientia.

experientiæ, observare enim possumus ipsos *Cartesianos* ita affectos, ut quod minus ratio dicat clare & distincte verum esse, apud alterum clare & distincte diceretur esse falsum.

V I. Cum Christus Dominus illa lux vera & æterna sapientia æterni Patris e-
jusque discipuli, testimonio sensuum præcipua fidei Christianæ mysteria probave-
rint; remanent sunt *Cartesiani* cum suo præceptore, negantes fidem esse adhiben-
dam sensibus, de rebus naturalibus, in disciplinis philosophicis, licet ad eos proban-
dos non sufficiant vulgo requisitæ conditiones.

V II. Quod *Aristotelis* Logicæ aliqui abutantur ad libidinem rixandi, & pueri-
lem ostentationem adversarium decipiendi, facultas ipsa culpabilis non est, sed eâ
male utentium perversitas; præcisus enim inanibus & inutilibus argutis, ad dirigen-
dam mentem conducit universalis pars demonstrativa, Dialectica & sophistica eisdem
quæ docet modum quo solvantur captiosa, distinguantur ambigua & inania dis-
solvantur nugamenta, quæ utilitate suâ & quâdam necessitate non carent; nam li-
cet turpe sit difficiles habere negas, longe tamen turpius est, obmutescere & rectam
rationem eas diluendi ignorare.

V III. Universale quod in scholis defenditur, & vulgò obtruditur, quod est in-
num in multis, cum multiplicatione sui, ita ut totum sit in singulis, omnino non
datur Physicè, intentionaliter nec nominaliter, seu non ex parte objecti, conceptus vel
vocis: dari tamen verum universale, quod est unum in multis, adequatè a parte
rei, intrepide affirmamus. Velit nolit *Derodo* cum cæteris *Cartesianis*, datur em
rationis, seu impossibile potest ab intellectu evidenter percipi & demonstrative sciri.

I X. Plusquam Stoica est sententia *Cartesii* fidei pariter & experientiæ consen-
sita (*tractatus de passionibus*) quod qui imbecilliores animas habent, possint acqui-
rere imperium absolutissimum in omnes suas passiones, si sat industriæ adhibere-
tur ad eas instituendas & dirigendas;

X. Quod in nobis post lapsum, residua sit potestas cavendi ne unquam erremus,
a nullo Christiano & orthodoxo Philosopho affirmari debet, contra *Cartes. Warrish.
Burmæ. Welibesium. &c.* hæc enim assertio convenire videtur cum principis *Pe-
tagænotorum*, qui negant naturæ corruptionē per *Adami* lapsum, eadem enim rationes
militabunt, pro potentiâ cavendi omnia peccata, quæ militant pro facultate vi-
tandi omnes errores.

X I. *Hobbiana* & *Machiavellica* est assertio *Cartesii* Ep. 13. Part. 1. necnon
principibus finium suorum dilatandorum avidis peropportuna, quod sciz suppa-
nendum sit principi rationes, quibus sibi viam struat ad imperium, iustas esse,
cujusmodi revera credit esse fere omnes, cum a principibus, qui illi ununtur, tales
reparantur; Justitia enim inter Principes (inquit) alios habet limites, quam inter
privatos, videturque Deus hisce in casibus, jus illis tribuere, quibus vim concessit.
Quæ doctrina, ex scholis Christianorum, exulare debet, cum secundum eam, nulla
foret oppressio, nulla tyrannis, nullum bellum offensivum, imbecilliori principi à
potentiori illatum, foret illicitum, imo omnis invasio & excursio Turcarum in
Christianorum territoria esset licita & honesta,

Theses Philosophicae

XII. Lex positiva est actus voluntatis, non intellectus. Promulgatio de legis essentia non est, necessaria tamen, ut subditos dirigat & obliget. Ad vim legis non requiritur acceptatio subditorum. Quod princeps de suis legibus dispensare possit, est certum, sed num ipse suis teneatur legibus est dubium. Bellum tam offensivum quam defensivum est etiam Christianis licitum, & potest esse ex utraq; parte iustum. In materia iustitiae, iudex non semper tenetur iudicare, secundum allegata & probata, sed nec contra allegata & probata, iudicare est illi permixtum. Potest homo legibus bonis & equis teneri ad duo contradictoria simul & semel verificanda & falsificanda. Indifferentia, voluntatis defectus non est, contra *Wolbustium*, sed perfectio potius, in genere moris, in ordine ad laudem et vituperium, meritum et demeritum.

XIII. Magnis sollicitationibus lectores suos laetatur *Cartesius*, planè profitendo se nihil admittere, quod non ex communissimis illis notionibus, de quarum veritate, non possumus dubitare, tam evidenter deducatur, ut pro mathematica demonstratione sit habendum, *part. 2. prin. n. 64.* Sed inconstans sibi contradicit, & nihil minus praestat quam quod promittit; non audent enim affirmare veritatem esse à se inventam - *n. 44.* & quae scribit tanquam hypotheses proponit, quae falsae existimantur, & in margine falsas esse fatetur. Necnon *n. 45.* rerum naturalium causas altius repetit, quam illas unquam existisse ipse existimat. Juxta illas hypotheses inferre se posse arbitratur naturam sic sese de facto habere, ac si a principio conformiter ad illas hypotheses condita esset, *lib. 3. princip.* ejus ratiocinii summa est; juxta illas hypotheses etiam falsas, quodam intelligibili modo reddi potest ratio eorum quae in mundo apparent, ergo merito concluditur naturam sic se habere, sicuti se habere, si revera iuxta tales hypotheses condita esset. Quam ratiocinationem si demonstrativam negaveris, *Cartesium* suorum promissorum praevicariorem facies: si affirmaveris? eundem autorem sibi contradicentem habes, *4. part. princip. n. 204.* ubi ingenue facetur, quod quamvis hoc pacto intelligatur quomodo res omnes naturales fieri potuerint, non tamen ideo concludi debet ipsis revera sic factas esse.

XIV. Tria genera materiae & totidem mundi elementa precario supponit & marginaliter dicitur *Cartesius*, non probat, eadem enim facilitate poterat numerum auxisse, admittendo materiam subtili, subtiliorem & subtilissimam, necnon etiam crassioram & crassissimam. Verum subtilissimi hujus Philosophi everis fundamentis, sponte sua ruunt superstructa.

XV. Velint volint *Cartesiani* datur materia prima *Aristotelica*, quae recte definitur *subiectum primum ex quo nunquamque fit & in quod ultimo resolvitur idque ne detur processus in infinitum.* Ad novi corporis naturalis generationem non sufficiunt materia & motus, contra *Cartesium*; requiritur etiam forma, necnon privatio, ut principium etiam intrinsecum, in sano sensu *Peripatetico*. Quam misere hallucinatus fuerit *Cartesius* in tradendis regulis motus, satis nomen ejus discipuli & erubescunt. Huiusmodi & distinctam *Cartesi* perceptionem! Quamvis variae, species motus reduci possunt ad localem, omnis tamen motus localis non est, contra eundem.

XVI. Ab illis qui magno molimine Philosophiam *Peripateticam* exterminandum

cunq;

eunt, ut fiat locus *Cartesiana*, nobis liceat inquirere, num claram & distinctam perceptionem habeant, rei existentis in rerum naturâ sed nullibi? verum cum omnis sensus includat ubicationem, Nulli *hysiarum* *Corpyphas Cartesius* oblitus sibi contradicit, omni spiritui denegando ubicationem & tamen animæ rationali, in conatio seu glandula pineali concedendo sedem.

XVII. Non bene meruit *Cartesius* de orbe Christiano sut genere humano, emendando, ut alius *Cæsar Wannius*, pristina argumenta, quibus olim convicti sunt Echnici, quibus *Prophetæ & Apostoli S. Sancti* amanuenses, ad existentiam Dei probandam usi sunt, & substituendo aliud ad animam convincendam minus efficax, nimirum ab existentia ideæ entis infinitè perfecti in mente, ad illius existentiam a parte rei.

XVIII. Male docet *Cartesius med. 3. Deum esse ens à se ipso positivo*. Si radix & fundamentum possibilitatis rerum esset liberum Dei decretum, sequeretur quod *Cartesianorum* primum principium, sciz, *Ego cogito ergo sum*, potuerit fuisse falsum.

XIX. Qui mundum extensionis suæ limites non habere contendunt, consequenter tenentur asserere non habere terminos durationis, sed esse æternum, adeoque videntur nimium favere *Arrianis & Atheis*. Hæc arcana Atheismi horrere debent omnes sanioris mentis theologi.

XX. Nihil, quod aliquid dubitationis habet, est admittendum, sed hypotheses & principia *Cartesiana*, habeant aliquid, imo plurimum, non tantum dubitationis, verum etiam falsitatis, ergo admittenda non sunt. Major propositio colligitur ex ipso *Cartesio tract. de method. pag. 4.* minor deducitur ex eodem; inter quasdam enim vera non pauca reperiuntur principia, ipsoscienter, falsa, inæstimabilia, & ita credibilia, hypotheses non veritates, verisimilia licet non vera, & quæ demonstrant non quid sit, sed quid forte esse potuerit *Princip. pag. 89. pag. 190, in marg. ne pag. 188. pag. 89 pag. 173. Diapt. pag. 73.* Conclusio est nostra ad hominem. Quare cum multiplex sit usus & prærogativa philosophiæ communis præ *Cartesiana*, ad reliquas scientias, *Theologiam* imprimis capescendas, cumque *Cartesii* physiologia sit pulchrâ *Romanici* potius quam veræ naturæ historia; vigeat veterum philosophia vera, ita tamen ut recentiorum non dedigneetur cultum & polituram.

XXI. Dato triangulo, constitui potest triangulum minus, ejus singula latera dati majoris sint majora. Unde dantur quædam, quæ majora sunt simul & minora. Imo dari possunt quæ æqualia sunt, simul & infinitè majora. Dari potest triangulum constans tribus rectis angulis. Gravi alicui casuro, addi potest pondus gravius in partem ad quam casurum est, ita ut non cadat, id grave non cadat, sed etiam attollatur.

15DF85

Positiones hæc Philosophicæ, A. P. D. O. M. & benignè auditurum, iura favente, supra nominati adolescenter, Magisterialis laureæ candidi in celeberrimo Collegio Regio Aberdonensi præside ROBERTO FORBES propugnaturi sunt in solenni Philosophantium disceptatione Augusti 24. 1680. horu & loco scriptu.

ABERDONIÆ Excudebat IOANNES FORBES Universitatis Typographus, 1680.

